№ 1
იანვრის 1, ოთხშაბათი 1903 წ.
1877

ᲘᲕᲔᲠᲘᲐ

№ 1
იანვრის 1, ოთხშაბათი 1903 წ.
1903

ᲧᲝᲕᲔᲚ ᲓᲦᲘᲣᲠᲘ ᲡᲐᲙᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲝ ᲓᲐ ᲡᲐᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲝ ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ

1.015
15.

ᲐᲛ ᲜᲝᲛᲔᲠᲨᲘ ᲔᲥᲕᲡᲘ ᲒᲕᲔᲠᲓᲘᲐ.

ᲓᲦᲔᲡᲐᲡᲬᲠᲣᲚᲘ ᲒᲐᲛᲝ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲘ №-ᲠᲘ ᲒᲐᲛᲝᲪᲐ ᲞᲐᲠᲐᲡᲙᲔᲕᲡ, 3 ᲘᲐᲜᲕᲐᲠᲘ.

1903 ᲬᲔᲚᲡ

ᲩᲕᲔᲜᲘ „ᲘᲕᲔᲠᲘᲐ“ გამოვა იმავე სიფრცით და ჭოროკრაფით, როგორც დღემდე გამოდიოდა,

ფასი გაზეთისა მთელის წლისთ ისევ **ᲗᲣ ᲛᲐᲜᲘᲐ.** ამ ფულის შემოტანა ნაწილ-ნაწილადაც შეიძლება.

ᲕᲘᲜᲪ ᲐᲮᲚᲐᲕᲔ ᲓᲐᲜᲘᲗᲐᲠᲔᲑᲡ ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡ ᲛᲔᲠᲘᲛᲘᲡᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐ ᲔᲠᲘᲡ ᲗᲣᲛᲪᲘᲡ ᲬᲐᲠᲛᲝᲛᲐᲓᲔᲑᲔᲡ, ᲐᲛᲐ ᲜᲝᲛᲔᲠᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲓᲔᲙᲐᲛᲑᲠᲘᲡ ᲜᲝᲛᲔᲠᲘᲗᲘ ᲛᲘᲣᲒᲖᲐᲕᲜᲔᲑᲐ.

ᲮᲔᲚᲘᲡᲬᲔᲠᲐ ᲛᲘᲘᲦᲔᲑᲐ:

ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲨᲘ:—„ᲘᲕᲔᲠᲘᲐᲡ“ რედაქცია (თავად-აზნაურთა ქარვასლა №№ 117და 118) და კ. შ. ᲬᲘᲠᲐ-ᲯᲘᲗᲮᲘ. გამავრც. საზოგ.-წიგნის მაღაზია (სასახლის ქუჩა, თავ.-აზნაურ. ქარვასლა).
ᲥᲣᲗᲐᲘᲡᲨᲘ:—ბეკნენ'შვილის და წერეთლის წიგნის მაღაზიაში, ქუთ. წიგნების გამომც. ამ-ხანაგობის კიოსკში, აგრეთვე სოსიკო მერკვილაძესთან.
ᲑᲐᲗᲣᲛᲨᲘ: ნიკოლაძის ტურნალ-ჯუნეების საააგენტოში, და ჭელიძის წიგნის მაღაზიაში.
ᲤᲝᲗᲘᲡᲨᲘ: ივაქსენტი ისიდორეს ძე ბიბილუასთან.
ᲐᲮᲐᲚᲪᲘᲮᲔᲨᲘ:—ხიდდეველის წიგნის მაღაზია (ნიკოლოროზის ქ.,ქალანთარის ქარვასლის პირდაპირ).
ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡᲨᲘ (ყვირილაში): ივან დავითის ძე საყვარელიძესთან.
ᲡᲐᲐᲜᲔᲙᲘᲐᲜᲨᲘ. პეტრე მაკვავრიანთან.
ᲨᲣᲠᲙᲐᲕᲐᲜᲨᲘ:—პარეთენ ნასიძესთან.
ᲒᲐᲜᲯᲐᲨᲘ:—სოფრონ კანდელაკიან (სადგურზედ).
ᲒᲝᲠᲘᲨᲘ:—ანტონ კასრაძესთან.

განცხადება პირველ გვერდზედ—10 კაპ. სტრ., მეოთხეზედ—5 კაპ. მთელი გვერდი გვერდი გაზეთისა ცალკე მორიგებით.

12 თვ. 10 მ., 11-თ—9 მ 50 კ., 10-თ—8 მ. 75 კ., 9-თ—8 მ., 8-თ—7 მ. 25 კ., 6-თ—6 მ. 50 კ., 5-თ—5 მ. 50 კ., 4-თ—4 მ. 75 კ., 3-თ—3 მ. 50 კ., 2-თ—2 მ. 75 კ., 1-თ—1 მ. 50 კ.

საფოსტო ადრესი: Тифлисъ, Редакція „Иверіа“.

ᲙᲐᲮᲣᲠᲘ ᲦᲕᲘᲜᲝᲛᲔᲒᲘᲡ ᲡᲐᲧᲝᲤᲝ

„ᲕᲔᲚᲘᲬ-ᲪᲘᲮᲔ“

ᲡᲐᲙᲣᲗᲝᲠᲘᲡ ᲛᲐᲛᲣᲚᲔᲑᲘᲓᲐᲜ

მიხეილ გიორგის ძე ტარასოვი ძმებით.

(ᲛᲣᲨᲝᲜᲘᲡ ᲥᲣᲩᲐ, სახლი საკუდატო საზოგადოებისა).

ვაუწყებთ პატივცემულ სახოგადოებას, რომ წლევანდელ უხვივ მოსავლის გამო მოგვივიდა საუკეთესო კახური ღვინები. კარგი სამუდამ-დღეო სახმარი ღვინო, ვედრო **თორმეტ ᲐᲠᲐᲨᲘᲠᲔᲑᲘᲡᲐᲜ ᲨᲘᲠᲘᲡ და ᲐᲗᲘ ᲨᲐᲣᲠᲜᲘᲡᲐᲛᲓᲔ**, ხოლო თავი **ᲫᲕᲚᲘᲡ ᲓᲦᲘᲜᲝᲑᲘᲗ ᲗᲘᲗᲝᲗᲘᲡᲐᲜᲓᲐᲜ ᲗᲘᲗᲝᲗᲘᲡᲐᲜᲓᲔ**, ანუ ბოთლი საყოველ-დღე სახმარისა—15, 20 და 25 კაპ. ძველი თავი ღვინისა—25 კაპ.—1 მანეთამდე.

ჩვენვე ვეკისრებლობთ მიტანას ყველგან.

ᲨᲔᲣᲫᲛᲘᲗ მუშტრის დაკმაყოფილებაში უწყალობელი პროცესტი.

იმედია, საზოგადოება მიაქცევს ყურადღებას ჩვენს ფირმას, რომლის ღვინოებიც რამ-დენჯერმე იყო დაჯილდოებული სხვა-და-სხვა გამოფენებზედ.

ჩვენი ღვინოები იყიდება ყოველ დიდ ქალაქებში და სასტუმროებში.

(7—4) მ. გ. ტარასოვი ძმებით.

ᲙᲐᲮᲣᲠᲘ ᲦᲕᲘᲜᲘᲡ ᲡᲐᲧᲝᲤᲝ ᲡᲐᲠᲓᲐᲤᲘ

„ᲙᲣᲠᲓᲦᲔᲚᲐᲣᲠᲘ“

ამით აუწყებს საზოგადოებას, რომ იქ საუ-კეთესო კახური ღვინო მსურველთ დაეთმო-ბათ ბოთლი 20 კაპ. 25 კაპ. და სხვა ფასად; თუნგი—70 კაპ., ვედრო 2 მან. და სხვა ფასად.

მსურველთ შეეძლიანთ მიმართონ ჩუღუ-რეთში, რიყის ქუჩაზედ, გაბაევის სახლში № 6. ტფილისში.

(3—485—3) ა. ს. ხახუტოვი.

ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ ᲮᲐᲚᲮᲗᲐ ᲐᲜᲑᲐᲜᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ

ᲡᲐᲛᲙᲘᲠᲕᲐᲚᲝᲕᲘ

მიიღებენ ყოველგვარ ხელსაქმეს: თეთრეულს, ფერადი ძაფით ნაკერებს და **ᲒᲐᲜᲯᲘᲡ** ქალეფისას და ბავშვებისას.

ბარონის ქუჩა, № 12.

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡ ᲛᲔᲠᲘᲛᲘ

ᲘᲕᲐᲜ ᲙᲐᲕᲚᲔᲗ ᲫᲔ

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲨᲔᲜᲘᲨᲕᲘᲚᲘ

იღებს ყოველ დღე ქბილის სნეულებანი ავადმყოფები დილის 8—10 საათ. და 11—2-მდე, ხოლო საღამოობით 5—7-მდის.

კარა-უქმე დღეებში 9—2-მდე და საღამოთი 5—7. ელისაბედის ქუჩა (კუკიაში), სახლი № 38. (ᲤᲬ.)

№ 27. ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘ № 176.

ᲡᲐᲯᲔᲠᲘᲡᲐᲯᲝᲡᲝ ᲬᲐᲠᲓᲒᲛᲔᲚᲘ

ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲗᲔᲐᲢᲠᲘ

ᲮᲣᲗᲨᲐᲑᲐᲗᲘ 2 ᲘᲐᲜᲕᲐᲠᲘ, 1902 Წ.

ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲗᲔᲐᲢᲠᲘᲡ ᲓᲐᲤᲣᲫᲜᲔᲑᲘᲡ ᲡᲘᲮᲚᲘᲡᲒᲘᲡᲐᲓ

ᲥᲐᲠᲗᲣᲚ ᲓᲠᲐᲛᲐᲢᲣᲠᲘ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲡᲘᲡ ᲛᲘᲗᲘ

წარმოდგენილი იქნება ორი პიესა

I

ᲡᲐᲛᲨᲕᲐᲓᲘᲡᲘ

სცენები ქართული თეატრის დაფუძნების დროიდან პეტრე უსეკაშვილისა.

II

ᲮᲐᲜᲣᲛᲐ

კომედია 4 მოქ. ავ. ცაგარლისა.

მონაწილეობას იღებენ—ქ-ნ ნნ: ნ. გაბუნია (ბაბარინა), ნ. გაბრიელიძისა, ა.დ. კარგარეთელი, ოდ. ფეფეკა, ნ. როსტველი.

ბ-ნნ: გ. აბაშიძე, დ. აწყურელი, გ. გაბრიელიძე, ტ. ბეგელეანოვი, ვ. ვ. ბუხია, ი. ივანიძე, კ. მესხი, ს. სვიმოხიძე, კ. ფოთრიშვილი, ეფრეტი, რომანიაშვილი, ხუციშვილი.

ᲐᲒᲔᲑᲚᲔᲑᲘᲡ ᲤᲐᲡᲘᲡ ᲩᲕᲔᲣᲚᲔᲑᲠᲘᲕᲘ

დასწყისი საღამოს 8 საათზედ.

მზადდება წარმოსადგენად „მელანიის ოინები“. (ᲤᲬ. გაბუნიას საბენეფოსოდ) „გრიგალი“ „ჩიტებლი ხიდი“, „ნორა“.

თეატრის კასკადა უმორჩილესად სთხოვს მაყურებლებს, პიესის მოქმედების დროს ტაშს ნუ დაუკრავენ და ნუ გამოწვევენ ხალვა მსახიობთ, რადგან უდროოდ-დროს მოქმედების შეწყვეტა პიესის ხასიათს და მსახიობთაც აკრძალული აქვთ მოქმედების დასრულებამდე გამოსვლა თავის დასაკრავად.

რეჟისორი **ᲔᲚᲔᲥ. ᲒᲣᲜᲘᲐ.**

ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲒᲣᲜᲔᲑᲘᲡᲒᲠᲔᲜᲘᲡ თავად აზნაურთა წინამძღოლი აცნობებს გუნებერნის თავად-აზნაურთა, რომ **ᲛᲝᲠᲘᲒᲘᲖᲘ ᲥᲐᲜᲔᲑᲘ** ტფილისის გუნებერნის თავად აზნაურთა დანიშნული 2 მაისს 1903 წელს.

თავადნი: გიორგი ბესარიონის ძე, დავით და ეკატერინა კონსტანტინეს ძე და ასული მიქელაძენი უდიდესს მადლობას ვსწირავთ, ვინც პირადად, თუ წერილობრივ იმონაწილეს ჩვენს განუსაზღვრელს მწუხარებაში ჯნეინ სოფიო პეტრეს ასულის მიქელაძის მიცვალებით.

ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲥᲐᲚᲐᲥᲘᲡ ᲛᲐᲠᲗᲕᲘᲗᲔᲚᲝᲑᲐ

ᲐᲘᲜᲝᲑ ᲐᲪᲒᲐᲪᲔᲑᲓᲐ საყოველთაოდ. რომ ამა იანვრის 2-ს დილის 10 საათზე გაიხსნება ქალაქის ხორცის დუქანი ავლაბარში მეტეხის ქუჩაზე გულასპოვის სახლში (1—6—1)

ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲙᲔᲠᲫᲝ ᲡᲐᲛᲙᲣᲠᲜᲐᲚᲝ

ᲔᲥᲘᲛᲘᲡ ᲜᲐᲕᲐᲡᲐᲠᲓᲘᲜᲘᲜᲘᲡ

(კუკიაში, ვორონცოვების ძეგლის პირდაპირ)

ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ დღე, კვირა დღეებს გარდა.

ᲓᲘᲚᲐᲝᲑᲘᲗ:

Ბ. Ა. ᲜᲐᲕᲐᲡᲐᲠᲓᲘᲜᲘᲜᲘ. 11—12 ს. სადისტაკრო, ვენერიული (სიფილისი) და სამრცენი ავადმყოფობანი.
Ქ. Ვ. ᲠᲘᲪᲘᲗᲘᲜᲘ. 9 საათიდგან 10 საათამდე თვალისა, შინაგანისა და ნერვების ავადმყოფობა.
Მ. Გ. ᲐᲕᲘᲫᲔᲚᲘᲜᲘᲜᲘ. 10—11 საათამდე კანისა, ვენერიული და ჩირეტრგიული ავადმყოფობისა.
Ი. ᲑᲐᲑᲐᲜᲘᲡᲨᲕᲘᲚᲘ. დილის 11—12 საათ. ქალისა და ბავშვთა ავადმყოფობანი.
Ძ. Ი. ᲒᲔᲚᲔᲥᲨᲕᲘᲚᲘ. 12—1 საათ. ყელისა, ყურისა და ცხვირის ავადმყოფობანი.
Გ. Ა. ᲗᲐᲠᲐᲮᲜᲘᲜᲘ. 1—1½ საათ. შინაგანისა და ბავშვებისა ორნაბამოთიო, ოთხშაბათიდან და პარასკეოთიდან.
Ა. Ა. ᲙᲐᲠᲐᲞᲔᲢᲘᲐᲜᲘᲜᲘ. 1—1½ საათ. შინაგანან და ბავშვების ავადმყოფობისა—სამშაბათობით, ხუთშაბათობით და შაბათობით.

ᲡᲐᲦᲐᲛᲝ ᲓᲘᲚᲐᲗᲘ:

Ბ. Ნ. ᲠᲣᲢᲙᲝᲕᲡᲙᲘᲡ. 5—6 ს. ჩირეტრგიულისა და კანის ავადმყოფობისა (ელექტროთერაპია)
Ბ. Ბ. ᲚᲣᲜᲯᲘᲪᲘᲜᲘ 6—7 საათამდე, ნერვებისა (ელექტროთერაპია), შინაგანი და ვენერიული.
ᲙᲐᲠᲐ ᲔᲥᲘᲛᲘ **Ა. Ი. ᲖᲐᲮᲐᲠᲘᲐᲜᲘᲜᲘ** 7—7½ საათამდის. ქალისა და სიბეროი ავადმყოფობისა.
Ბ. Ა. ᲗᲐᲠᲐᲮᲜᲘᲜᲘ. 7½—8 საათ. ბავშვებისა და შინაგანი ავადმყოფობანი.
Ბ. Ა. ᲜᲐᲕᲐᲡᲐᲠᲓᲘᲜᲘ. 7½—8 ს.
Ბ. Თ. ᲐᲠᲐᲒᲘᲜᲝᲕᲘ. 11—1 ს. გაუკეთებს სახლში მსურველი „ᲠᲣᲡᲣᲚᲘ“, აუტრის ყველელ და გამთავრეს საექიმო ჟურნალიკეს ექიმის დანიშნული.
ირეკვა-დარიგებანი და რეცეპტებნი დაწერილ ფასი ათი შაური, ღარიბთათვის უფასოდ; ფასი კონსილიუმისა და ოპერაციებისათვის—მორიგებანი.
დირეკტორი სამკურნალოსი დოკტორი მედიცინისა ნ ავ ა ს ა რ დ ი ა ნ ი.

Первая частная лѣчебница д-ра Навасардіана. Тифлисъ, противъ памят. Воронцова. (ᲤᲬ.)

ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲙᲔᲠᲫᲝ ᲡᲐᲛ-ᲙᲣᲠᲜᲐᲚᲝ

ᲓᲘᲓᲘᲡᲐᲜᲘᲜᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ

კუკიაში, ნიკოლოროზის ქუჩაზე, სახლი საგინაშვილისა, № 21, ავეკლის ქუჩის დასაწყისში.

ᲤᲝᲡᲢᲘᲡᲗᲕᲘᲡ № 274.

ავადმყოფნმ იღებენ ყოველ დღე.

ᲓᲘᲚᲘᲗ:

Ი. Ი. ᲓᲘᲓᲘᲜᲘᲫᲔ—ქბილის სნეულებანი, 8—10 საათამდე, სამშაბათს ხუთშაბათს და შაბათს.
Ე. Თ. ᲓᲝᲚᲘᲜᲘ—ყელისა, ყურისა და ცხვირის სნეულ. 9—10 ს.
Დ. Მ. ᲛᲐᲓᲐᲒᲐᲨᲕᲘᲫᲔ—შინაგანნ: 9—10.
Ბ. Ბ. ᲛᲐᲚᲐᲚᲐᲨᲕᲘᲚᲘ—შინაგან. სამშაბათობით ხუთშაბათობით და შაბათობით, 10—11ს.
ᲥᲐᲜᲔᲚᲘᲐᲜᲘ.—საშ. რეფს (ჩირეტრგიული) ავადმყოფთათვის: სამშაბათობით, ხუთშაბათობით და შაბათობით 10 საათიდან 11—მდის.
Ი. Ა. ᲐᲮᲐᲚᲨᲕᲘᲚᲘᲜᲘᲡ—ქბილის სნეულებანი 10—11 საათ.
Დ. Ა. ᲒᲝᲓᲔᲒᲐᲜᲘᲜᲘᲡᲨᲕᲘᲚᲘ—შინაგან, ნერვებითი და ელექტროთერაპია 12—1 ს.
Ა. Ბ. ᲑᲐᲠᲜᲣᲚᲘᲜᲘ—დედანა სნეულებანი, ორშაბათობით, ოთხშაბათობით და პარასკევობით, 12—საათ.
Ა. Ა. ᲛᲐᲜᲔᲚᲘᲫᲔ—შინაგანი, ნერვებისა და ბავშვებისა—სამშაბათობით და პარასკევობით 1—2 ს., კვირობით 10—11 ს.
ᲒᲠ. Ი. ᲚᲝᲒᲝᲠᲔᲚᲘᲫᲔ—ფოსტატრობა და ორტოპედია: ორშაბათობით, ოთხშაბათობით პარასკევობით და შაბათობით 1—3 საათ.
Ბ. Ა. ᲐᲠᲐᲑᲐᲠᲔᲚᲘᲜᲘ—ათაშანგანა, კანისა და საშარდელი, 1—3 ს.

ᲡᲐᲦᲐᲛᲝ ᲗᲘ:

Ა. Ბ. ᲛᲐᲚᲐᲚᲐᲨᲕᲘᲚᲘ—შინაგან, ბავშვებისა და ყველელის ალრა 5—6 საათამდე. (მიკრო-ბიმიერი და ბაქტეოიოლოგიური გამოკვლ.)

მასაჟი და საექმო გიმნასტიკა: ორშაბათობით ოთხშაბათობით **და** პარასკევობით 6—8 ს.

ჩრეკვა-დარიგება 50 კ., ოპერაციები მორიგებით, კტრორები 3 მან. 5 მანეთამდე. (ᲤᲬ.)

ᲔᲥᲘᲛᲘ

Ვ. ᲓᲐᲛᲑᲐᲨᲘᲫᲔ

იღებს შინაგან და საბავშვო ავადმყოფებს დილის 10—11 საათამდე და საღამოს 6—7 საათამდე.

ბინა: ბარონის ქუჩა № 22, დიდი ვანქის ქუჩის კუთხესთან. ტელეფონი 642. (ᲤᲬ.)

ᲔᲥᲘᲛᲘ ᲐᲚ. ᲛᲐᲚᲐᲚᲐᲨᲕᲘᲚᲘ

მიხეილის ქუჩა, 30. ტელეფონი № 450

იღებს ყოველ-დღე შინაგანისა და საბავშვო სნეულებით ავადმყოფებს დილის 10—1-დე და საღამოთი 6—8-დ. ᲤᲬ.

ᲗᲤᲘᲚᲘᲡᲘ, 1 ᲘᲐᲜᲕᲐᲠᲘ.

ახალ-წლის მილოცვა ყველგან ისეა მიღებული, როგორც მილოცვა შვილის დაბადებისა და ჩვეულებისამებრ ჩვენც მივულოცავთ მკითხველებს ახალ-წელიწადს.

მილოცვა ადვილია, მაგრამ ერთმა ღმერთმა უწყის, რას მოგვიტანს ეს ახალი წელიწადი.

როცა ახალს წელიწადს მიეგებებიან, ძველს უეცქელად მოიგონებენ ხოლ, თუ კარგი იყო, ნატრობენ, ახლანდელიც ისეთივე ტკბილი და ბედნიერი იყოსო.

ხოლო, სამწუხაროდ, წარსული წელს ბედნიერად ვერავინ ჩასთვლის და ამიტომ არც არავინ ინატრებს, რომ ეს წელიწადი წარსულს მიაგავდეს. არ ინატრებს იმიტომ, რომ წარსულმა ხელახლად გაგვიხსენა ჩვენი ქონებრივი სიღატაკე, ჩვენი ზნეობრივი დაცემა, ჩვენი ურთიერთთა შორის უთანხმოება ყოველს საზოგადო საქმეში და ყოველივე ესე ხომ ისეთი ამბავია, რომ, თუ ნატვრაზედ მიდგა საქმე, უნდა ვსთქვათ: ღმერთმა ჰქნნას, ახალი წელიწადი ისეთი უმადური არ იყოს, როგორც წარსულიო.

ამ ახლო წარსულმა შემთხვევა მოგვცა თვალ-წინ წარმოგვედგინა, რომ თავად-აზნაურობამ დიდი ყურადღება მიაქცია ჩვენს მომავალს იმედს, ესე იგი ახალთაობას და მის განათლებას; ჩვენი სამღვდელოება შეუდგა ჩვენის ძველთა უძველესის ნაშთების აღდგენას; სხვა-და-სხვა ქართველთა კერძო საზოგადოებამ თავი ისახელა და მტკიცედ შეუდგა ბევრს საპირო და საშვილიშვილო საქმეს.

ჩვენმა გლეხობამ, რა კი თავისუფლად ამოისუნთქა, მაშინათვე ხმალი ქარქაშში ჩააგო და საკუთრად მამულის მოვლას და ვაპრობა-მრეწველობას მიჰყო ხელი და ამ უკანასკნელს სარბიელზედ ამ მცირე ხანში ისეთი ბეჯითი შრომა და ნიჭი გამოიჩინა, რომ ალრე, თუ მალე, იმედია, აღარავის ექნება ნება სთქვას, ქართველი ხალხი მხოლოდ ხმლის ტრიალისა და ყორიალისათვის არის დაბადებულიო; ჩვენი მწერლობაც წინ წავიდა, მარტო ლექსების წერას აღარა სჯერდება, ადგილ მტკიცე გზას ადგია და, არამც თუ უთვალისწინებს ხალხს მისს საპირობას, . არამედ ღონის-ძიებასაც უჩვენებს მის დასაკმაყოფილებლად.

მართალია, ჩვენი მწერლობა ჯერ-ჯერობით ერთსულობას ვერ იჩენს, მაგრამ ისიც დიდი ამბავია, რომ ძველებურად ერთს გამოცემას აღარა ვსჯერდებით, და ამ ერამდე შვიდი დროგამოშვებითი გამოცემა მოგვებოვება, ყველა ამ გამოცემას, რასაკვირველია, ბევრი ნაკლი აქვს, მაგრამ არც ის უნდა დაგვავიწყდეს, რომ შედარებით სხვა ხალხის მწერლობასთან, ჩვენი მწერლობა ჯერ კიდევ ნორჩია და, როგორც ნორჩს, ბევრიც არ მოეთხოვება. ჩვენ დღეს ისიც უნდა გვიხარობდეს, რომ დროგამოშვებითი მწერლობა უკვე მტკიცედ იკიდებს ფეხს ჩვენს საზოგადოებაში და მომავალი მისი ბედი და უბედობა უმეტესად ჩვენს შრომაზე, ჩვენს ცოდნასა და ნიჭზეა დამოკიდებული.

მაშ, მივულოცოთ დამდეგი ახალი წელიწადი მთლად ქართველობას, ჩვენს მწერლობას და ვინაკროთ, რომ ყველა ჩვენი დაწყებული კეთილი საქმე წინ-სავიდეს და ჩვენის ხალხის ყველა ნაწილმა და სამშობლოს მწერლობამ შეერთებულის შრომით და ღონით აღაყვაონ ჩვენი სამშობლო.

—

სიხარულით ვეგებებით პატივცემულ სენეტერრის არწერუნის წერილს, ქვემორე დაბეჭდილსა, და მადლობას ვუძღვნით მოლოცვისათვის. ამაზედ უფრო მიკვლევა რა იქნება გაზეთისათვის, როცა მოპირდაპირე ბანაკიდგან ეუბნებიან, შენი განზრახვა კეთილის გულისაა და შენი შემობრძოლება პატიოსანია.

დიდოვმეკ ამოოდ ირკვა, ვინც სინამდვილეს ხელს იფარებს და ცდილობს დაგვჯერაროს, სომხებსა და ქართველებს შუა არაფერი მტრობა და ბრძოლა არ არისო. საუბედურო, ჩვენს თავს ვერ მოვატყუებენთ. ჩვენ ვხედავთ, რომ სომხობა და ქართველობა ჩვენს ქვეყანაში შეებნენ ერთმანეთის უმაცრესის და უულმობელის ბრძოლით, ეკონომიურის ბრძოლით, და ეს ბრძოლა უფრო მეტადვდება ძველის ისტორიულ შეერთია და ტემპერამენტის მოუთავსებლობით.

როგორ უნდა გადასწყდეს ეს ბრძოლა? ორივენი ერთის მიწა-წყალის შვილნი არიან და ერთმანეთის განუყოფელნი ძმანი; ორივეს სწადიან სიცოცხლე და ორივეს აქვთ სიცოცხლის უფლება, ხოლო მათის საერთო ცხოვრებისათვის აუცილებლად საჭიროა, სომხობა და ქართველობა მორიგდეს და ისეთის პირობით შეეკრას ერთმანეთნი, რომ აღარ უშლიდნენ ყოველგვარ წარმატებისა და კეთილდღეობის მიღწევას.

ჩვენ ვერ მოვრიგდებით, თუ ერთმანეთს პირი შევაქციეთ და გულ ჩათხრობით ვიდრტვინეთ და ვიმუქარნეთ. მაგრამ მხოლოდ გულს უფრო ღვიძლი ავივსებთ და ჩვენს შვილებს მორიგების საქმეს უფრო გავუფნელებთ. საქმეს არცა-რა მაშინ შეემატება, თუ ერთიოსისა და სიყვარულის სიტყვა მხოლოდ პირზედ გვეკერება, მტრობის მიზეზების აღმოფხვრისათვის-კი არ ვიზრუნებთ.—ფარისეველობის ნაყოფი ისევე ეწარეა, როგორც ეწარსა.

ეარა, დიფარვითა ტ ოვალისაორიდებით განხეთქილებას ვერ მოვიშორებთ. ეულული და ეშოშინებენი და ეულოცავ ითარავის გინეკარნებია. ისევ სჯობს ეამოვეცხადოთ ერთმანეთს, რიოიც გეფ ოგვაკლია. ჩვენი ეუთხეშობა ჩვენივე შინეურული საქმეა, სხვას არავის მასთან ხეკ- არა აქვს და ჩვენვე გავაკოგოთ ჩვენი ოვა. ამა კალაში და ამა ქალალ-ში: ვსთქვათ გულახდით, რას ვერჩით ერთმანეთს, რას ვეძებთ, რას ვიჩემებთ და რა მოვეკითხეთ ერთმანეთისაგან? არაფერი დარ-

ჩვენს შორის გამოუცდელი, რადგანაც, რაც უფრო დაწერილებითი და სრული იქნება ეს ამბავი, ეს უკეთ დამტკიცებდა ორისავე მოვაჭის პიმარნალ ეგ გამხილდება მათი შეცდომა და უსაფუძვლო მიჩვეობა. გავშინდოთ ჩვენ ინგარიშები და შევიტყოთ, ვის რა მარჯუს და ვის რა ეროგება. მაშინ გამოჩნდეს, რა პირობით შეიძლება ჩვენი მორიგება. მაშინ გამოჩნდეს, ვის სწადიან ერთობა და სიყვარული.

ასე გვესმოდა ჩვენ ჩვენის ხალხის წინაშე სამსახური, როდესაც კალამს ხელს ვკიდებდით და ასეთს ჩვენს მოვალეობას ვიხდიდა ერ ვეცრუებითი, რაც უნდა ტკბილის სიტყვით გვიტყუებდნენ და რაც უნდა წყეული გვიმუქრებდნენ ორისავე ხალხის ფარისეველნი. თუ სომხის ეკონომ-გაზეთობასაც ჩვენსავით ესმის თავის ხალხის წინაშე სამსახური, სიხარულით ჩამოგართვეთ ხელსა. ათას წილ გვიკადს გულწრფელი და პატიოსანი მპპირდაპირე ფარისეველს მოყვარეს, რადგანაც გვაჩვს, რომ ასეთ მოპირდაპირეთან საერთო შრომით უკეთ გამოვიკვლევთ ნამდვილ მიზეზებს ჩვენს განხეთქილებისას და უფრო ადვილად ჩამოვიგდებთ ორისავე ხალხს შორის თანხმობასა და ძმობას ჩვენდა სამეფნოდ და საკეთილდეღეოდ.

ᲭᲘᲚᲘᲚᲘ

✦ მივიღეთ „ასპინძის ომი“, ისტორიული ამბავი საქართველოს წარსულიდგან, დაწერილი იაკობ გოგებაშვილის მიერ, ქართ. შორის წერა-კითხვის სახოგადოების გამოცემა № 59. ეს წიგნი ქუსამდე შეესებული გამოცემა (6000). წიგნს დართული აქვს ორი სურათი შეუე ეროკლესი და რუკა ახალციხის მაზრისა. ფასი წიგნაკისა 7 კაპ. ავტორმა ეს წიგნი სამეფდმოდ შესწორა ქარ. შორ. წერა-კითხვის გამავრც. სახოგადოებას.

✦ მივგვიდა ახალი წიგნი „დიდი მოკლეი გიოოოგი საკაძე“, ისტორ. პოეტა გიგო ბეჩოიშვილისა, ავტორის და დიდი მოურავის სურათით. წიგნი მოზრდილია, სულ 236 გვერდი და ღირს 80 კაპ.

✦ ბერლინიდგან გვწერენ, რომ მ. ჯანაშვილის წიგნს „Царица Тамара“-ს სოარგმნიონო ფრანგულად და გერმანულს ენაზედაც ალე გადაითარგმნეკაო.

✦ ამ მოკლე ხანში ტფილისიდგან პეტერბურგს გაემგზავრება ტფილისის საყასბოს გამგე ბეთოფი ბ. ეანკელმახერი, რომელიც უნდა დაესწროს ამ ინგარში ბეთოლთა კრებას პეტერბურგში.

✦ სათავად-აზნაურო სკოლის სიძღერაგალობის მასწავლებელს ბ-ნ ზაქარია ჩხიკვაძეს შეუდგენია წესდება მომავალ „ქართულ მუსიკის მოყვარეთა წრესათვის“ და სურს გაიაროს ჩვენი საზოგადოების განთლებულ ენ ამ ეგზეეულ პირთაც ამის გამო, ამბობენ, მას განუზრახავს ისარგებლოს ამ უქმეებით და დანიშნოს კერძო კრება, რომელზედაც მოწვეულ იქნებიან ზემოხსენებულნი პირნი „ქართულ მუსიკის მოყვარეთა წრის“ წესდებინის შინაარსის განსახილველად.

✦ ქალაქის გამგეობის მიერ—საჰიღრავლიკო სადგურის პროექტის განსახილველად — ფინანშეული კომისია გულმოდგენენ მუ ბამბის ინერენერ კიროკოზოვის თავმჯდომარეობით; ეკონომიკამ უკვე დაამთავრა პროექტის ზოგიერთი მხარის გამოკვლევა და ბარეთლერიკლეკი. ინ კიროკოზოვს უკვე შეედგენია მოსაზაზურეთა ტატი და თავის ვარაუდით გამოუნგაარშნია, რა დაჯდება წლიურად მათი ეფექტურობა შენახვა; კიროკოზოვმა დაიკვანა ტრეფვე ელექტრო-ტეფნიკს ხითაროვს, შეადინოს სია მოსამსახურეთა და ინენშნოს, ბალეები უნდა დეენინოს თითო მოსამსახურეს ულეიწდეთ; ხითაროვსეე დაეკვალი გამოანგარშოს რამდენი წაკა მოიტანეთ მანქანებ-ეგ ზეთი, ქონი და სხვა მასალა და რამდენი ენეგნი ეს ხარჯია.

✦ ქალაქის გამგეობის საფინანსო კომისიას დაუკვალია ქალაქის ლომბარდის გამგეობა ანლომბარდოვთვის, შეადგინოს ინსტრუქციი უფროსი ინტელიგენციისა და მის თანამშრომლებისა, რომლის კანონებიც საკალეგეოლოდ უნდა გაიხადონ მათ სამსახურის ოროს; საფინანსო კომისია ალლომბარდოვის მიერ შედგენილს ინსტრუქციას წარადგენს საბჭოს განსახილველად.

ᲜᲐᲬᲣᲒᲔᲢᲘ

(დაუსრულებლის მოთხრობისა).

— ეს, ბუშს ხომ ბაკი ბეეედგეთ—ბაიძახა ბეეე

ხოლო კიდევ უკეთესი,
ვით კალენდრის ოდენ ქალაქორი!

ა ხ ლ ა ნ ს.

შენს „ინჟინერსა“ და „ლიტერატურ“
მოპყავ „ბარსნი“ და „ფული“,
ხოლო ამას-კი ჯერ მხოლოდ
„იმედი გაკურუმული“.

ბ. ვ ო ვ ლ ე ბ ი ლ ი.

პოეზია, მედიცინა,
ყველი ბათუმს ანაკვალე
და ჯიღლიდან-კი რა მიიღე?
მხოლოდ თავი გიიწვალე!

ზ. ბ ე ბ ნ ი ძ ე.

ჩვენში ბევრი ვერ დაიქნეს,
რომ შრომობდეს შენებურად:
მოდგაწეკან უანგარად,
სწორედ მოიკეთლებურად!

„ბ ა ი ნ ტ ა“.

რისთვის ამანგებე ამდენს ხანს
შენს კალამს, საკვირველია,
ხომ იცი, ბასრი მახვილი
ბევრ ცუღლის გამგმირველია?

„ზ ო ა ლ ს“.

„ლიტოკ“-ზე და შენზე ითქმის:
„ეგრი ფერო და მაღლი ღმერთის“-ო,
თქვენ ცალ-ცალკე არ ვარეგიხართ:
ასეულდმელებთ ერთმანეთისო.

„ბ. კ—ლს“ და „ბ. კ—ნს“.

ქართულ „ყარ“-სა არ კადრულობთ,
ვერ ეწყობით, თუ რა არი,
რომ სხვის „კან“-ში გაეფაფეთ
შეიცავლეთ თქვენი გვარი?

„სიტყვას“ და „კალამს“.

მაშ, რა ვქნათ, რომ არ დავსჯერდეთ
ულძლერ „სიტყვას“ და „კალამსა“,
როს არ სჩანს ეერგმია,
მოსთქვამდეს ჩვენს ქირს, ვარამსა?

„სიტყვას მეგობარს“.

გაგვიძლია, ცვლაე გაგვეძლებთ,
იმედია, მოსულ ტერებსა,
თუ ღმერთმა ჰქმნა და გადეერჩინ
შენისთანა „მეგობრებსა“!

ო რ ა ბ ო ნ ო ბ ი ს.

ნეტა თქვენს გვინს, რომ შემოსეთ
საუკუნო ის დიდებითი:
ერთმა... ყალბის ანაბანით,
მეორემ... ყალბ საბუთებით!

„ბ ერ უ ზ ი ნ ს.“

ვიან იმ ქართველ დედას ბედკერულს,
ვიან შენს აღმზრდელს ბის ძუძუებს,
რომ ღირს ქართველ შვილის ნაკვლიდან,
ეულირს „ბერუზინს“ დღეს გიყურებს!

„ ბ ე ბ ი ნ ს“.

„გაგვიძეხ, ბერო მინდიავ,
მუხლი მიბი მელოსო!“
კვლავ იყავ ფარად მოყვრისა
და ბასრ მახვილად მტრისაო!

„ნინოს ფურეფლს“

ალლო აუღე ცხოვრებას
და გამარჯვება შენია;
ბრბოკ, მოხიბლულო, თაყვანს ცეემს,
ამა, სხვა რა დარჩენია?

„ ი ბ ე ლ ს“.

ვითომ ხალხს ემსახურები,
უუმეჯობესებ ცხოვრებას,
მაგრამ, ვაი, თუ სულ წმსი
აღგრ მთელს ეროვნებას!

„ ბ ე ბ ი ლ ს“.

„ეზარდე, მწვანე ჯეჯილო,
ფაბურდი, ბაღი ყანაო“,
რომ ცა ელოკავდეს მაღლიდგან,
გმადლობდეს ძირს ქვეყანაო!

„ შ ო ბ ე ბ ე ლ ს“

ეს რა ცოლი მოიყვანე,
რომ არაფრად აღარ გიგდებს?
თვით ნეპიერობს და შენ, მგონი,
მალე კარში გამოგგდებს!

„ მ ო ბ ზ ა ბ ა ნ ს“.

არ ისვენებ, „ეოგზაურობ“,
მაგრამ, ვაი, „ცარიელი
და რა გასაკვირველია,
არვინ გაკვდეს მაღლიერი?

„ შ ე ბ ე ბ ს“.

რა ამბავი? ხომ არ მოკვდი,
რომ შენი ხმა აღარ ისმის?
შენს სამწყსოში თავისუფლად
მგლის ღმელი ღღეს ბანმის!

ქ. ბ. წ.-ბ. ბ. ს. ბ.ბ.ბ.ბ.ბ.

ბზა მოგვეცით, მოვდიეთრთ,
გაეყრეთ მთა და ბარი
მხოლოდ მისთვის, რომ გუნიას
გამოგეცეთ კალენდარი?..
დრაბატიულ სიზოგადოების გამეკობს.

დასი, სცენა, ბარდერობი
განაბლეთ უკვე ყველა;
მხოლოდ საწყალ რეპერტუარს
არაფერი არ ეშველა!

ქალთა სასეიდო კომიტეტს.

„სანამ ბეტრე მოვიდოდა,
ბავლეს ტაკვი გაიძვრესო“;
ვინ თუ ჩვენც, სანამ სკოლას
გახსნინო, სული ამოგვეძრესო!

ოოველ ქართველს და ყველა ქართველ
დაწესებულებას.

ღმერთს ესთხოვ, რომ კვლავ მა[illegible]
მოსა[illegible]

შენ-ჩემობა, ქართველური;
განამტკიცოს თქვენში ძმობა,
გრძნობა მამულის შვილური!

ს ა ქ ა ო ბ ვ ე ლ ი.

შენგან შორს მყოფს კვლავ, ძვ[illegible]
ძმენ ჯანის სვედა, მდის ცრემლები[illegible]
და... მაგრამ ჩემს გულის ბასეხს
გეტყვიან ეს წერილები!....

ფეტი მეგ[illegible]

„თამარიკოც ჩემი შვილია“!

(მოთხრობა)

I

მუდამ მხიარული, ენა წყლიანი [illegible]
შუბლგახსნილი ლუარსამ პაატას [illegible]
შვილი უცმად ეამთა ვითარებამ ისე [illegible]
ლა, რომ გამოკლდა სწორსა და [illegible]
ნაკეტა სახლში და ოთხ კედელ[illegible]
რადგან დრო-ეამსა. ხშირად, ძალი[illegible]
მოუჯდებოდა მაგიდას, გადაშლიდა [illegible]
წიგნს, ან აიღებდა ქაღალდსა, [illegible]
და საწერ-კალამსა, მაგრამ რაზ [illegible]
და ირთავ ფიდაყვებით მაგიდას, ხ[illegible]
ბრა ეჭირა თავი, მიეკვრნოდა ოჯ[illegible]
მელიც დაფურნდა მას ალმა-ალ[illegible]
ნი გამლილი რჩებოდა. თუ [illegible]
ბოდა და აიღებდა კალამს ხელ[illegible]
თავში დასვამდა თვისა და [illegible]
აბრეშუმილებდა კალამსა, აბ[illegible]
ვერ ძალუდეა რისამე დაწერ[illegible]
ყვა კალამს არ ეშორნილ[illegible]
ნოს იგი ქაღალდზედ, [illegible]
რება სიტყვების ქა[illegible]
მუდამ ოკნებ და [illegible]
უსდა ლუარსას[illegible]

ასე დამართ[illegible]ებს იმის შემდეგ, რაც
დაპკარგა შეგ[illegible], ცოლი—მეუღლე მარ-
თა.

სიტყვეთ[illegible] გამოსთქვამს კაცი მართას სი-
ლამაზზეს, მის [illegible]ურგან ხატებას; გარეგან სიმშვ-
ნიერე-სიკეთ[illegible]ებსთან შენაიხზნი იყო შინა-
განი სიმშვ[illegible]ერეგ მართასი. მშვენიერი გარე-
გნობა [illegible]ასი იყო ნამდვილი სარკე სული-
სა; რამდ[illegible]ეაც მშვენიერი იყო [illegible]
[illegible]ედვ მშვენიერი იყო სულთა[illegible]
[illegible]ერენება სულისა აღბეჭდილ იყო
[illegible]ადამიანი რომ შეეცოდა ლუარ-
[illegible]ი და გაეკვნობოდა მართას, ბყოს-
[illegible]ებოდა მისის მშვენიერებისა.

[illegible]მახმილნდავდა, ვის არ ეუტო-
[illegible]? მშვენებასთან მართა იყო მხი-
[illegible]ერად ტკბილი ქომდერალი ქარ-
[illegible]ისა; რისი წკრიალა ხმა, ბულბუ-
[illegible]ვნესა დაირავზედ, ანუ ბაიათების
[illegible]ინანიზე, უნებურად ატოკავდა
[illegible]ულს, გულის სიმებს უთუოდ
[illegible]ა, რაც უნდა დარდიანნ ბესუ-
[illegible], მისი სახე ბყოს გამომზეგდებო-
[illegible]ეაც ეო, რომ ლუარსაბის სახლში
[illegible]ეშორნოდა სულის დასამშვი-
[illegible]ინებრნ მოსასვენებლად, ამიტომაც
ლუარსაბი მხიარული, გაეწყლია-
[illegible] გულია. რა აკლდა ლუარსაბს?
[illegible]ალი ოლ-შვილი, კარგი მამუ-
[illegible]ად და რიულიად კმაყოფილი ცხო-
[illegible]ეიკად.

პოეტის არ იყოს:

ეს ეუთ-სოფელი
მწყარ-მყოფელი,
არ ვი დაინდობს,
არ ვი გიიტანს...
კაცს ბერთავებს.
სად ა ბიერ ბანს!...

[illegible]ურსაბაც როგორც სხვა ბევრი,
[illegible]ფელმა არ დაინდო და თავზედ მეხი

II

[illegible] გაგიკვლიან ეუკვარდ ლუარსაბსა; ამ
[illegible]ლის სიტყვამ გამოთქმა მის არ ძალ-
[illegible]ხლოდ კოკინ აღბეჭდადდა ხოლმე.
[illegible] ეფნებოდი ისმთანნ ეუბი, რომ ლუარ-
[illegible]ი გადეკოცნა ეშვენიერი თვალ-ეარბი
მართასი. ეს ხთქმნ ჩვენეულებდ ბ-
[illegible] ლუარსაბსა დაბალიან ხშირად სტუმ-
[illegible]ნაკ-კი გაკადნიდებოდა ხოლმე.
[illegible]ს კი არ მოსსნდა. ეს უადგილო,
[illegible]ადგილიანი „ხვენ-კოკანნ, მტლაშა-
[illegible]ში“. მართლაც, ოოთხმეტ-თხუთმეტ
[illegible]ეადი ერთად იკცხვეს და ლუარსაბს
[illegible]ესოვეს, რომ მართს, ამ მისს ღმერთს,
[illegible]ოოს მისის სახლიან, ერთხელაც არის
[illegible]ანად ჩაეკოცნოს ეგისი ქმარი. ეს გა-
[illegible]ოოება ერთს ეეას ეკალსავით უჩხვეტდეს
[illegible]ურსაბსა, რადაც იქეს აღი გაეურბენდ
[illegible]ში, ეკეეოდა თავ[illegible] გადეტრიალებდ
[illegible]ის ბრბეს, შეაბრეკდ მთელს მისს ბრბ-
[illegible], მაგრამ მსწრაფლადეც დაწყანარდებოდ
[illegible]ეს ეს მძლავრი ღელეს

[illegible] ღრმად პატივსა სცემდა თვისს ქმარს
[illegible]ბასა, მაგრამ სიყვარულს რომ ეყოფნ,
[illegible] ეარელთან კი ლუარსაბი არ ეეყოფდ,
[illegible] გამსკვალული ლუარსაბისაგნ სი-
[illegible]ულის ცეცხლითა, ნამდვილის ტოფობისა.
[illegible]ას გული ამ მხრივ ცარიელი იყო; თუმ-
[illegible] მის გულში ადგილი დიაკ[illegible] შვილების
[illegible]ყვარულმა, მან ცოტა გაუკაბ[illegible], ანუ უკედ
[illegible]ომ ეესთქვათ, გაეფუანტა ეზარი იმ ტოლის
[illegible]ნისა, რომელიც მის გულში სიყვარულის
[illegible]ულს დასიკეუთრებდ. მაგრამ მართას
[illegible]ული მაინც რაღაცას ეკოდ, მას რაღაც
[illegible]ლდ...

[illegible]ჰპოეა მართამ სატრ[illegible] გულისა... დაატ-
[illegible]ეეე

მეტი გზა არ იყო. სოსე წამოდგა ზლაზვნით, ზარმაცად დიოწყო ჩაცმა მამის ფარჩაქნილ დგალეკილი-დფფეთილი ახალუხისა და ჩამდენჯერმე დაამთქნარა.—ოჰ, დედი, რომ იცოდე, როგორ მეზარება ახლა ქალაქში წასვლა. მეტადრე ჩემი პაწაწკინტელა ურმით და ჩემი მიგრეხილ-მოგრეხილი ჩხაკინა შიმით! ვინ რას მომეცემს ი ერთ იღლია ნედელ ჩინჩხვარში?! მასხარად ამოგდებენ სხვა მეურმეები და ის არის!

— რა ვქნათ, შვილო, რა ვქნათ! განა არ ვიცი, რომ ბაზარში გასატანი არ არის, მაგრამ დაიქცეს ღარიბის გაჩენის დღე, მა—სული ოითი მოვიბრეწონთ? ხვალ ანა—ზეგ ახალწელიწადი არის! არც სპონი, არც ნავთი, არც ერთი წმინდა სანთელი, რომ იმ უბედურის მამაშენის სულის მოსახსენებლად ავანთო.

ნათლიდედას ღვდელი მიბძანდება, სახლს აკურთხებს, ერთი ამაზი ჩაინც როგორ არ უნდა მივართვა.

— განა მაგას ვამბობ, ადამიანო, რო საერო არ არის-მეთქი!—დარცხვენით სოქვა სოსემ,—მე იმას ვამობ, ეგი თუ არაგინ იყოდოს და მთელი დღე ყოალი ტყუილად შემრჩეს.

— ღმერთი მოწყალეა, შვილო, ბედი რაღა ჩვენთვის შეიკვრის. ქალაქშიაც ბევრი ღარიბი და საწყალია, სუფეკი ხომ საგურამოს ურმებს არ იყოდის! ვისაც ჯიბეში შეშისთვის მზოლოდ ერთი-ორი მანათი უტყავის, ის შენისთანას მოსძეგნის.

ასე ანუგეშებდა ქვრივი მელანია თავის ერთად-ერთ მოზდილ შვილს, 16 წლის სოსეს და თითონ-კი გული უკანკალებდა შიშით, რომ ამისთანა საშინელ დარში, როდესაც კარგი პატრონი ძაღლსაც არ გაგდებდა ეარში, შვილს ქალაქისკენ გზავნდა, მაგრამ რა ექნა უბედურს? „კრუჩკაში“ ნავთი აღარ ედგა, არსად სპონი, არსად ჩაიდი შაქარი. საბალღლო სანუკარსა და ტკბილეულს ხომ ნულარ ეტყვიან.

გუშინ შვილმა და დედამ რის ვაი-ვაგლახით შეგროვეს ის ერთი იღლია „ნედელი ფიჩი“, რიგორც სოსე დასკინის თავის სამეზლაქოდ გამზადებულ შეშას. სად გამხმარი ლეკვალი მოსტეხეს, სად ტყეშლის ტოტი, სად დფფუტურეოებული მაგიდი მოადრეს, სად მსხალი და ვაშლი არ მოსპრეს... ბარეკეული უკვდებოდა მელანიას, რომ თავის გოგოს დარგულ ხეხილს აიხრეადა, მაგრამ... ოგრამ მელანიას „მაგრამეს“ სადა აქვს ბოლო და სამზღვარი!..

II

კარგა მოშუადღევეებული იყო, სოსემ რომ ქმის მეიდნამდინ მიაღწია. პატარა, გამხდარი, ნახეკარზეგდ ნეკერეი გამოკვეებული ეოდენ ბურძგნული მოზეერი, ლასლასით-და ითარეგდა ხელის ოდენა, „ერთ იღლია“ ედელ ხეხილის ტოტებთან ჩაჩინჩხლილ ურემს. ოსე, ლამაზი და ტანადი ახალგაზდა, თავის ედის გახუნებულ ზალთ თავ-ბარ შეგობილი, მამის ნაცვამ დფფლეთილ ახალუხით მოსილი და სხვა-და-სხვა ფერის საკერებებით დაკერებულ სამოსლის შარვლით, უფაზ ორშამათის ბერიკას ჰგავდი, ვიდრე ეგ-მოწოსებულს, ურმის თავზედ ყელ-მოდებულს, ჩვეულებრივ მეურმეს.

მეიდანზე გაჩარვების უმაო სოსე მართალ ბარად გააკეთეს.

— დახე, ბიჭო,— ეთხრა ერთმა ლაზათიანად გამოწყობილმა მეურმემ მეორეს: „ეიერის ურემი შეუბამს ამ სალაყათ ძაღლსა, ურმის ეშ!

— და რატო არაო მერე,—მიუგო მეორემ ეკლილი—მე ეენ გითხრა, მაგას ზარმაცი ურემს ბმა-კამეჩები დასპირდებოდა!

— ბიჭო, მაგ შეშის ფასით რის გადახდას ურებ, „ზეგსკისა თუ ღოსუდარტვენის“?—ძახა მეორე მეზობელმა მეურმემ.

— ერთისაც, და მეორისაც,— დაუმატა მესამე, „რაც გადარჩება, სოფლის „მაღაზიისა“.

— შე, კაი კაცო ოდა რავი მოარონეიბდი ეურმეოვალა ურმეს! სირცხვილია რომ ეი ეკ-ბრებს უკან ბამოყოლას ქალაქის ... ... ერთმა იმერელმა მხარ...

— ... ატო, ხოსონიკავ? ახლა იმერელი აიღო ... ... ქართელელმა, თბილ ტყავეში გა... ... ...

და, არაფერს იმეტებდა, მეტადრე რიგიან საქმეულ, ამიტომ ნიბლიას ძალიან უყვარდა საქმიანების დაცხვება; ბატ-ინდაურების ეარაული კარგი ჰქონდა აღებული მთელს სიფველში და არც ხილის საკუნჭოებში მოკბარებდა, მხოლოდ მამის ხილს ვერ მიაკნდა ვერაფერს აკლებდა, თუმცა გულით სურდა. მოხუცებული ენახა მგლოვიარეთ დაცალიერებულ საკუნჭოს გამო.

—

ახალწლის ღილი გათენდა. ყველანი მხიარულობდნენ, ულოცავდნენ ერთმანეთს ახალწელს. ჩვენი სამი გვარიც მხიარულად იყვნენ, რადგანაც ხილი ბლომათა ჰქონდათ, ისე ბლომათ, რომ მთელ კვირასაც ეყოფოდათ. მხოლოდ საბრალო ჯუტალაანთ სოფიოს კარმიდამოზედ რაღაც ჩოჩქოლი იყო, ხალხს მოეყარა თავი, აქვე იყო მამასახლისი და სხვა სოფლის კაცები, ძაღნენ ქუკა, იმისი შვილი ნიბლია თავის ამხანაგებით. ესენიც ყურს უგდებდნენ, რა ხდებოდა... ვერ იტყოდით, რომ ეს ხალხი მოსალოცათ მოსულიყოს. აბა, ესაწყალს დედაბერს ვინ მოულოცავდა ახალს წელს და ისიც ესე დიდადარიან!.. აქ საქმე სხვანირად იყო... აგერ თითონ სოფიოც, ... ხლს მამასახლისი წინაშე და შესჩივის თავის უბედურებას .. მამასახლისიც ღირსეულად ასარულებს თავის მოვალეობას, დინჯათ და მითომ გულმოდგინეთ უსმენს სანივარს.

— აგერ, ბატონო, თქვენი კეთილი თვალითა ნახეთ... იმ ხელებ გასახმობებს ანი აუხდიათ, აგრეც ახდიათ იმათ ნამუსი... და რაღაცა კაეკინთ სულ გაუზიდნიათ, აგრეც მკლავები დაჰხეხნებიათ. მერე, შენ გენაცვალე სხვისი მობარებული წაეღიათ... ნეტავი ჩემები წაეღოთ, ნეტავ სულ გაეტანათ, რაც მებადა...

ნიბლიამ ყურები ცქვიტა, მაშ ვისი იქნებოდა, თუ არ ამ ბებრისაა.

— მაშ ვისი წაუღიათ? გაკვირვებით შეეკითხა მამასახლისი.

— ვისი და ჩემი, წამოდგა წინ ღა ბრაზ მორეკვილი, მაგრამ მტკიცეთ უპასუხა ქუკამ ანაი ერთი უნდა მომესწრო მაშინ, მე ვიჩვენებდი იმათ სეირს. ის... ის... ოხმე... განა ცოტა წაუღიათ. კაცო, რაც რამ იყო ი ეკერანა, სულ გაეოდგებიათ.. ის ოხერი მე ავიღე, სულ ერთ კოკეზედ გავაყოლე და დავკიდე, უფრო ადარ შამეშლება მეთქი... და ის-კი არა თუ სულ ადარაფერი გაუშვიათ... ამ ინამზადებს, იმ ქვეყნის ამომგდებთ... თუ ის ქურდები არ მიპოვე, მამასახლისო, არ ვიცი თუ რას ვიზამ... არც მე მოვისვენებ და არც შენ მოგასვენებ... მერე ი ოჯახ-ამოწყვეტილ,ბს სულ ჩემიწაუღიათ, სხვისთვის ხელიც არ უხლია, მერე რამდენი ხილი იყო, რა იკოდეთ... მასალოციცა-კი ადარ გაუშვიათ...

ეს რომ გიგიოვნეს, ნიბლიას ამხანაგებს ჯერ-კი შეეშინდათ, ვაი თუ ნიბლიამ გაგვცეს, თითონ-კი გამოძვრესო... მაგრამ რომ შეხედეს, ნიბლიას ღიმილი უკრთოდა სახეზედ, მაშინ ეტვი გაუქრათ. ნიბლიას ეს ამბავი სულაც არა სწყენია. პირიქით გაუხარდა კიდეც, რომ თავის მამის ხილისთვის მიეგნო. თავათ მხიარულად იყო და უფრო უკეთეს გუნებაზედ დადგა.

სხვებთან ერთათ ესეც იცინოდა ქუკას მწუხარებაზედ. სიცილს აყრიდა მოხუციის მწარე მოთქმას ხილის დაკარგვის გამო.

— მიიცა, ქუკავ, ეს სოფოოსთან რათა გკონდა შანახული ხილი, შენ სახლი არა გაქვ?.. ჰკითხა ვიღამაც.

— მე ვიფიქრე, უფრო სანდო ადამიანიაშეთქი... იქიდან ავ-თვალ გამოვაშორე..

— ხა, ხა, ხა... გიიხარხარა ხალხმა და მასთან ერთად ნიბლიამაც. მამის ჯავრი ისას ამხიარულებდა.

— რომელ ავ თვალს? შენ შვილს ხომ არა?..

— ჰო, თავი შვილიჰოვი დაჰნანებია და ეხლი ვინ იცის, ვინ იგგმრიელებს პირს მაგი დაშაქრებულ გოგრა-მსხლებით!..

— ახია შენზედ, შე ასეთ ისეთო...

— ვაცხონე იმათ დედამამი სული, ეინც შენ ეგ ოინი გიყო...

— შაარგოთ, შაარგოთ!.. იძახოდა ხალხში მხიარულის კილოთი ხან ერთი და ხან მეორე, თან ნიშნს უგებდნენ გაუშეტებელს ძაღნენ ქუკას.

— სწორედ ჭკოდნიათ, რო შენი იყო და იმიტომ წაუღიათ მარტო შენი ხილი... სხვას რას ერჩოდნენ... შენ-კი?.. შენ მგონი დაკვებებული გაქ, არავის მიუღოცავ ხოლმე...

ქუკა გაქვავდა ხალხის ამგვარ სიტყვებზედ, ხმას ვეღარ იღებდა, უნდოდა ეთქო რამე, მაგრამ თითქოს შიგნიდან რაღაც იქერდა სიტყვებს... მაღლი არ უშვებდა....

ბოლოს მამასახლისი ცოცად გაბრუნდა და წავიდა...

ხალხმაც იბრუნა პირი, სიცილ-ხარხარით გაუდგა გზას.

ნიბლიაც თავის ამხანაგებით მხიარულთ წავიდნენ ვეგობრებთან მისალოცათ და დასაბერებლად. ჯიბეები-კი სავსე ჰქონდათ ქუკას ხილით. მიხამ ვეღარ მოითმინა და წამოიძახა:

— მართლაც, რა კარგათ მოუვიდა მამაშენს!.. ჯოჯოხეთისა მარილი მეტი წავიო, ნათქვამია... ჰე! ვენაცვალე ღმერთს!... ეხლაც დაგიმალოს, თუ ბიეინა... ნიბლიამ ვერ მოიგონა-კი და!..

— არა, მე რას მოვიფიქრებდი, თუ მამაჩემი ხილს ი ბებერს მიაბარებდა, კაცო...

ამნაირის ლაპარაკით მიდიოდნენ გომფრისაკენ.

ქუკა-კი სოფიოს ეზოში მარტო დარჩა გარინდებული და გაშტერებული. კარგა ხანს იდგა ისე. ბოლოს გამოერკვა, მიიხედ-მოიხედა, შეიშშუშნა მხრები და წაილუღლუღა:

— ეს ოხერი, მართლა დაკვებებული მაქვს, არაგის მიუღოცამ ხოლმე და წლეულაც ეგრე მომიდოდა.

დ. ნახუცრიშვილი.

საახალწლო ამბავი

ბეჭრფასი მისალოცი მეკვლესი.

I

ძველი წელიწადი გავიდა, გაიპარა ისე, თითქო სიზმარი იყოო. მან დაუთმო ალაგი თავის შვილს,—მომავალ ახალწელიწადსა.

სრულობა თერთმეტმა თვემ ისე სწრაფად გაიჩქარინა პატარა ქაბატოსათვის, რომ ვერ გიგო, როგორ გაეპარა, მაგრამ ძველის წელიწადის უკანასკნელი თვე-კი ძალიან გაგრძელდა; თითო დღე თითო წელიწადათ ეჩვენებოდა. მოუთმენელად ელოდა ახალ-წელიწადს, როცა გასტეხდა იმისი დედა ჩირითა და ჩურჩხელებით სავსე ქილას, რომელსაც შემოდგომას აქვთია თიხით გადალესილი ჰქონდა პირი.

დღეს დღეზედა სოვლის პატარა ქაბატო. მოუთმენლად ელის ქრისტეშობისთვის უკანასკნელ დღეების გალეკვას, მაგრამ იმის ჯიბრზე ზამთრის პატარა დღეები თითქო იზრდება და აღარა თავდებიო.

— როდის მოვა, დედილო, ახალ-წელიწადი?—ეკითხება წამდაღუნეს პატარა ქაბატო თავის დედა ფუფელს:—აკი ამბობი, შობას უკანათ და შობაც ხომ გავიდა?

— მოიცადე, შვილო, შენ გენაცვალოს დედაშენი ფუფელა, ორი დღეკი და მერე სულ ჯიბეს კაგიფსებ ჩურჩხელებითა და თაფლსაც გავალოკებ თითით. რატომ შენი ძმა მიტუა არა კითხულობს აგრე მალ მალე, ისიც ხომ შენზე ბევრით დიდი არ არის!—უთხრა ფუფელმ ქაბატოსა და ცოცხი გადმოუსვი ტახტსა.

ქაბატოს, თუმცა ეს ნუგეში ძალიან ეშორა, მაგრამ, მეტი ღონე არა ჰქონდა, უნდა კიდეკ მოეცადა.

— ჰოო, თითითა!—წაიბუზღუნა ქაბატომ და მიეიდა დედიფლებთან სათამაშოთა.

II

შობის მესამე დღეს ფუფელამ გაიგზავნა მეზობლისას თაყიანი თორმეტის წლის მიტუა და რვა წლის ქაბატო და მიუბრუნდა ქმარსა:

— კაცო, აბა, გადი ერთი, შემოიტანე ი ქილა მარნდამ, ხომ არ დაიმბი ი რაღაცა ჩირ ჩურეიბა. ლამის თავი წამარიგან ყმაწვილებმა. ფუხილად გადმოალაგე, ზემოდამ რაღაცები აწყვია და არა გატეხარა.

— ცოლის მორჩილი ქიტესი მაშინვე წამოდგა და გავიდა მარანში. გადმოალაგა ათასი ხარა-ხუარა და გადმოიღო ქილა, რომელიც როგორღაც სუბუქად ეჩვენა ხელში.

— დედაკაცო, ფუფელო!—გამოსძახა ქიტესამ სანჭაროდ ცოლსა.

— რა იყო?—მისცა ხმა ფუფელამ.

— აქ გამოდი.

ფუფელი გავიდა.

— რა დაგემა-თა, კაცო, რა გაღრიალეს?

— რა მაღრიალეს რა არის, ე ქილას ძირი ვინ გაგადებინა, ადამიანო?

— როგორ თუ ძირი, მამეცა, აბა!

ქმარი მოშორდა.

ფუფელი აბრუნებდა ცარიელ ქილასა და შესცქეროდა ძირიდან გაოცებული.

III

შუადღისას ფუფელამ სუფრა გაშალა ტახტზედ და დასხა შენელებული ლობიოს შეჭამანდი სამს თიხის ჯამზედა.

— ადამიანო, რატო ი ბიეის ჯამზე-კი არ დასხმიდ ლობიოსა?—ჰკითხა ქიტესამ ცოლსა.

— ლობიოს-კი არა, შავ ჭირს ვაკმეევ მე ისასა ი ქილის გატეხისთვინ, დამაკადოს ჯერა!

— სად ჯანაბასა ყრიან აკამდინ? სადილობაა.

ჯერ ეს სიტყვა არ გაეთავებინა ქიტესასა, რომ ქაბატო შემოვარდა ქიეანითა და ჩაიჯდა მამის კალთაში.

— სად იყავი, შვილო?—ჰკითხა მამამ ალერსით.

— ძიაანთსა ვიყავი.

— ძიაანთსა რას აკეთებდი?

— მე და იმითი ვარა დედოფლებს ვათამაშებდით.

— ძრიელ რათ გამოიქეცი, შვილო, რომ დაღალულხარ?

— ჭური უნდა ეჭამათ და იმიტომ გამოვიქეცი.

— მიტა რაღა იქნა?

— მიტა ბიეებში კოჭობს.

— წადი, დაუძახე ჩქარა.

ქაბატო გაიქცა.

— მე თუ ითს კარ სახრეები არ ვაკეთე ი ზუოგში, როგორღაც ძაან ვაირაყნა,—სთქვა ქიტესამ.

— შენ თავი დაანებე,—უთხრა ფუფელამ.—მე თითონ კარგა ლაზათიანად აუსრესამ ი ყურეზსა და არც ბუოს ვკმეევ ხელამდინ.

ამ დროს შემოადეს კარები და მიტა და ქაბატო ორივე ერთად შემოაცოცვდნენ ოთახში.

ქიტესამ საჩქაროდ სახრეს ხელი წამოავლო და შეუტია მიტასა:

— ქილას ძირი ვინ გაიგდებინა? მითხარ ჩქარა.

— მე არა, ღმერთმანი!—დაიწყო ტირილი მიტრამა და გავარდა კარში.

ფუფელა გადაეღობა ქმარს.

— გამიშვი!—ჰყვიროდა ქიტესა.

ამსამაშინი მიტამ თავს უშველა.

IV

ვახშმობა გადავიდა და მიტა არსადა სჩანდა.

იმისი მამა ქიტესა საძებრად წასულიყო.

ბატარა ქაბატო მალი-მალ კითხულობდა თავის ძმა მიტასა. სულ გადაავიწყდა ახალწლის მოლოდინი. ჩვეული არ იყო ღამე მარტო ძილსა. თამაშობა უნდოდა თავის საყვარელ ძმასთან.

— სად არის მიტა, რომ არ მოდის?—იმერობედა კიდეკ ქაბატო და მოსვენებას არ აძლევდა დედას.

— მოვა, შვილო, მამა მოიყვანს.

ფუფელა მწარე ფიქრებში იყო წასული. ბინა მშობლიური გული მთელ თავის სიცოცხლეს ხმა ეკეთებინა ახლა, ოღონდ-კი ეთქვათ ამისთვის, სად იყო იმისი მიტა.

— რა ვქნა!—ფიქრობდა ფუფელა: ამ უბანში არსად არ არის, გაბრუაანთსაც რომ არ იყვეს, ხომ მგელი შესჭამს და სიცივით გამიშეშდება! ვაიკეთ რომ დარჩეს, რაღა მეშველება მაშინა! ი კაცი რაღა იქნა აკამდინ? მერე პური უშმეღი წავიდა.

ბოლოს, ბოლოს, ბევრის დაყვავების შემდეგ და დედისგან იმედის მიცემით ქაბატომ დაიძინა.

შუადამე გადავიდა და, არა თუ მიტა, ქიტესაც არსადა სჩანდა.

სოფელმა დაიძინა. ჭაინაეს საშინლად. ბნელი ისე, რომ კაცი თითს თვალიდან ვერ მიიტანს. წყვდიადში მოისმის შორიდან ძალლების ყეფის ხმა. ფუფელას ცალი ფეხი შინ აეკვეს და ცალი გარეთ. რაღაც შავი ფიქრები აწუხებს, ვითომ იმის შვილს ძაღლები დაჰხვევიან, ჯგლეჯავენ და ყვრინს: „მიშველეთო!“ ფუფელას უნდა გიიქცეს და ქაბატოს თავს ვერ ანებებს, საუკუნე გიხდა ის ბედშავი ღამე, ადარა თენდება. ძაღლების ხმა არ სწყდება. ფუფელას გული არ უთმენს და ვარბის იქითკენ. მამლები ყივიან. გამოჩნდა მტრედის ფერი სინათლე და ამ სინათლეში ქიტესას აჩრდილია.

— ვინა ხარ?—შესძახა შემკრთალმა ფუფელამ.

— მე ვარ, ქიტესა.—სად გარბიხარ, დედაკაცო?—ჰკითხა ამღერეულმა ქიტესამ.

— მეც არ ვიცი, სად გავრბივარ, რა ამბავი იცი მიტასა?

— ვერ ვიპოვნე, არც ეგბარუაანთ იციან არაფერი.

— ვაიმე, რა უნდა უყო ახლა?—აკამდინ რაღა იქნენ მთელ ღამეს; გადავწყდი ლოდინითა, მოხვიდოდი მაინც-არი, ბავშვი მარტო გავუშვი.

— რომ მოგსულიაყავი, რა უნდა გამეკეთებინა? მთელი ღამე დავდიევარ და ვუვლი სოფელს გარშემო, კარში არ იყვეს და ძაღლებმა ან ნაღირმა არ შეეჭამის მეთქი.

ფუფელა და ქიტესა დაბარეულნენ შინ გულ ჩაწყვეტილები. მეორე დღეც სულ მიტას ძებნაში დაადამეს, მაგრამ იმის მნახველსაც ვერ შეეყარნენ. დედ-მამის მწუხარებას საზღვარი არა ჰქონდა.

V

ძველმა წელიწადმა დათვალი თავისი დღენი. დარჩა უკანასკნელი ღამის სიცოცხლე-ღა. ძველმა წელიწადმა უნდა ამოაკლ ტკბილად დალოის სული და გადასცეს სიცოცხლე თავის შვილს—ახალწელიწადსა; იმისი უკანასკნელი ღამე ტკბილია ყორო ბავშვიბისათვის, ყველ-გან გოხინაყვანა ხარშავენ, თაფლს ალოკენ დედ-მამანი თავიანთ ბავშვებს, ტკბილად აბერებენ და უუსვენენ ჯიბეებს სხვა-და-სხვა ხილითა.

ქაბატოს-კი ადარ უხარიან ახალ-წელიწადი, ადარ ეუბნება დედას, რატომ გოხინაყს არა ხარშავო. იმისათვის ის გაჯიუტებული საუკუნე წუთები უცაბ გაფრინდა. თავზე წამოადგა ის ბედნიერი ღამე, რომელსაც ისრე ძრიელ ელოდა, მაგრამ იმ ღამეს ყურს ადარ უგდებს და ისეე მიტას კითხულობს იმისი გონება. მართალი უთქვამს ამის მთქმელს: „ადამიანნი ადამიანითა ხარ ცხსო“. ქაბატოსაც ის ბუნებიერ ღამე ისეე გაახარებდა, რომ დაენახა ის, ვინც უნდოდა. ქაბატო ყურს ადარ უგდებს, ძველი წელიწადი როგორ ტკბილადადღეკს სულსა და უთმობს სიცოცხლეს ახალ-წელიწადსა და იძინებს ტირილისაგან მოქანცული. ხოლო იმისი დედ-მამა ვერ უდალატებს თავიანთ მამა-პაპის ჩვეულებას; თუმცა დიაღ მწუხარენი არიან, მეკვლეს მაინც მიიღებენ და შემოატარებენ ხონჩას სამჯერ სახლის გარშემო.

მამა პაპიდამ მკვიდრ სოფლელითა ჩვეულება მოითხოვს, რომ, რა წამს მამალი პირველად იყივლებს, სახლის უფროსმა უნდა კაიტანოს ხონჩა და შემოატაროს სახლის გარშემო სამ-ჯერ- მეორე მამლის ყივილისას მეკვლე მიეკ და კარები უნდა ღია დახვიდნ, რადგან ხმას ვერ ამოიღებ, მანამ ბუხარში შეშის ნაკეურს არ შეუკეთებს.

ფუფელამ უგულოდ დაიწყო ხონჩიაზე, რაც სახლში ტკბილეული მოემზადებოდათ და ამასთან ერთიც პატარა ტაკვი, რომელიც უთოოდ ამ დღისათვის ქონდათ შენახული შუდ.მ.

იყივლა მამალმა და ქიტესამ წამოიღო ხონჩას ხელი. გიიტანა კარში, შემოატარა სამჯერ სახლის გარშემო და შეიტანა შინა. იმან მიეღოცა თავის ცოლს ერთი კაკლის ნებალი თაფლში ამოვეტეული და ჩაუდო პირში. ფუფელამ უგემურად დაიწყო ლოცვნა და მიეღოცა იმანაც ქმარსა. ცოტა არ იყოს, ამ ჩვეულებამ წყალული გაუკურნა და ამოიღეს ხმა.

— კარები ხომ არ ჩაგიკეტია?—ჰკითხა ფუფელამ:—იქნება მეკვლე მოვიდეს ვინმე.

— კარებიკი ღია არის, მაგრამ ვინ უნდა მოვიდეს, როდესაც არავისთვის არა მითქვამსარა.

— ქა, იქნება თავის თავათ მოვიდეს ვინმე, არ უნდა მიიღო მაშა? ბუხარსაც მიუკეთე, არ გაქრეს.

ამ დროს შემოისმა გარეგდან დაბმულის ძაღლის ყეფის ხმა და შემოაღო ვიღამაც კარები.

ამის დანახვაზედ ფუფელამ ხონჩა ტახტზედ დადგა. ქიტამაც ჩანახით ქერი მოიმზადა. ხოლო მეკვლემ შეშის ნაკრიი ხმა ამოუღებლივ მიეჰართა ბუხარსა:

— ამდენი ცხვარი, ამდენი ძროხა, ამდენი კოდი პური,—ჩამოილოცა მეკვლემ და წაუტენდელა ცეცხლს. ცეცხლმა გაყარა თითოოსნებით ნაბეურწყლები და ითქოთა მეკვლე ამ სიტუაციებით:

— შემოვდგი ფეხი, გწყალობდეთ ღმერთი, ფეხი ჩემი—კვალი ანგელოზისა. ქიტესამ ჩანახით ქერი შეაყარა ფეხებში და გადაეხვივნენ ერთმანერთს.

— მე როგორც გატყობთ, თქვენ ახალ-წელიწადი არ გიხარიანთ,—სთქვა მეკვლემ:—ისეთს რამეს მოგილოცავთ. რომ გიგახარებთ. ამ სიტყვებთან მეკვლემ კარები ვაიღო და შემოიყვანა თორმეტის წლის მიტა ხელში აყვანილი.

— აი, ეს მომილოცნია თქვენთვის, ასე სიხარულითი დაგიბერთო ყველნი.

გახარებულ ფუფელას კიეილზედ ქაბატოს ამოეღვიძა.

მეკვლე იყო იმთი ნათესავი მეორე სოფლის ელეში. იმითს მისულიყო მიტა და ინამ ბევრის დაყვავებისა და ჯატიკების ალთქმის შემდეგ წამოიყვანა დედ-მამასთან ძვირფას მოსალოცად.

მესამე-პირ მამლის ყივილისას მოკეთენი უსხდნენ ხონჩას გარშემო და ულოცავდნენ ერთმანეერთს ახალ-წელიწადს.

გ. ხეჩუაშვილი.

2300, თუ 1500 წლის იუბილეე?

1904 წ. შესრულდება სწორედ 1500 წელიწადი, რაც წმ. მესროპმა შემოიღო სომხური ანბანი, რომელმაც, როგორც მოგეხსენებათ, სომეხთა ერის განათლებას წმინდა ერობრივი ხასიათი მისცა და უცხოეთის გავლენაზე დამოკიდებულება აიკლია. მესროპის დიდის ღვაწლის მოგონებით სომხის ეკლესიაგაზეთობამ საღდესასწაულოდ ხმა დასცხა და მოსკოვის ლაზარევეს აღმოსავლეთის ენათა ინსტიტუტის მთავრობამაც ამ წლის ნოემბერს 12-ს. [illegible]

ვინც „სომხური ანბანისა და მესროპის“ შესახებ თხზულებას წარმოადგენს საიუბილეოდ.

სასაღლო და ჩინებული საქმეა. უმადურ ხალხი უნდა იყვნენ სომეხები, რომ თავიანთი ანბანის შემოღების 1500 წლის იუბილეე არ იდღესასწაულონ. არცა გვგონია, უმადურობა გამოჩინონ ასეთ საშვილი საქმეში. რადგანაც თავის მცნობელობა იმათ სხვებზე არა ნაკლები და ჩვენზე, დიახ მეტი აქვსთ ასე რომ არ ყოფილიყო, არე ამ შემთხვევაში დაგვასწრებენენ. ჩვენ ხომ გუშინდელ გამოსული ხალხი არა ვართ ისტორიის, მწერლობის და სახოზადოდ კულტურის უქონელი, თუმცა, ჩვენ შინ-კი დარჩეს, და აწინდელი ჩვენებური ნასწავლი-კაცობისა და არტისტების ქართული ლაპარაკი, ჩვენებურ პუბლიციისტოა და მეცნიერთა მწერლობა ადამიანს ფარსაგს არ აფიქრებინებს. არა, ჩვენ ძველის-ძველი ხალხი ვართ, თვით სომხებზედ-კი-კი გაცილებით უძველესი და საკრო სუფჯეკ, მამა-პაპათაგან ნაანდერძევი სხვაზედ არა ნაკლები, გვაქვს, თუმცა მისი არც დაფფასება ვიცით და არც გამოყენება. რა საკვირველია, ყოველად უძვირფასესი ის საუნჯეკ, რომელმაც ჩვენის გონების განვითარებას საფუძველი დაუდო და წარმატების გზა გაუკვალა, ესე იგი **ქართული ანბანი**. თუ სომხებმა უნდა იდღესასწაულონ 1500 წლის იუბილე სომხური ანბანის შემოღებისა, ჩვენ ქართველებს თამამად შეგვიძლია ვიდღესასწაულოთ 2300 წლის იუბილე მხედრული ქართულის ანბანის შემოღებისა, რადგანაც, როგორც ქართული ცხოვრება მოგვითხრობს, ფარნაოზ პირველმა მეფემ (IV საუკ. ქრ. წინ) „**შეეზნა მწიგნობრობა ქართული**“, ხოლო თვითონ ბატონიშვილისა თქმით, „**ანბანი მხედრული ქართულისა წერილისა, რომელსაცა უწოდა მხედრთა წერილსა**“.

მაგრამ თუ ეს ამბავი ზოგიერთ მეისტორიეს ზღაპარი ჩანია, რადგანაც წარმართობის დროინდელი ნაწერი არ მოგვეპოვება და მირიან მეფის ქონებულ წიგნს „ნებროთიანს“ მნიშვნელობას არ აძლევს, ჩვენ ქართველებს, ღვთისწყალობით, მეორე ნაირი ანბანიკი გაგეკეთა **ხუცურად** წოდებული, რომელიც, ჩვენმა მეცნიერმა არც ის იცის, თუ როდინდელია, არც ის, თუ სადაურია, ხოლო თუ სომხის მეისტორიეთ დავუჯერეთ, უნდა შემოელოს წმ. მესროპსვე ალბანელის მეცნიერის ჯაყელის თანამოოაწეწობით. ასე რომ შესაძლებელი ხდება, ჩვენც მოვიგონოთ წმ. მესროპისა და ჯაყელის ღვაწლი და ჩვენც ვიდღესასწაულოთ 1500 წლის იუბილე ხუცური ქართული ანბანის შემოღებისა. ამის აკაბული უთუოდ გახდებიან ისინი, ვისაც მხედრული ანბანი ხუცურის შვილად მიაჩნიათ, თუმცა სასუფეველი ვიცოდეთ, როცა ესრეთ მეტველნი შვილის დამაღების დროსა და ეძს ვვაუშვებენ (რასაკვირველია ალბათობით), რად ადარ გვეტყვიან თუნდ ალბათობითაც, რომელ საუკუნეში დაეკ ქვა მას სახელი „**ხუცურული**?“

კლდია.

სანიეიქრიმ აარრუნის წერილი

„ივერიის“ ედაქციის მიმართ.

(სომხურად).

დიდან პატივგემეულნო, ბატონო რედაქტორო, რაც თქვენნი გაზეთის გამოცემის საქმე თქვენს ეს ამხასკობის ხელში გადავედა, მას ჰქონ მრავალ შემოხვევას გულეკი სრულის სავალებულოდ და ბუნდ წრფელის. მეგობრობით მივეკებოდი ამ ამბავს.

ოფი ასეთი ფერა-ფერ საბაბი ერთმანერთს შეეკარა, როგორც დროებანი, ისე მნიშვნელობით და შინაარსით. ორთვე ერთისა და ითავე მიზნის მოსამსახურენი მოხვდნენ ეს ენდა ეკეთ ეწინაღდ ამ ანბანი 1 ივნვარი 1903 ეწლის. ამისთვის მერმე მოგიდასპარეკენ. ეხლა კი ბეთად ინებეთ, პატივგემეულნო რედაქტორო, მიიღეთ თქვენს გაზეთის მიმართ ჩემი ბუნდოვანი მოდგეკ, ეწადმრთ, ბედნიერ, ფლეკრძელ, ხალხისან და სანერთო ეუსაკარ ეთოფიდეფოს ოაკინი ჩინებულის და ეკეტკბაბის მამრთოეფლებთ, რომელიც, როგორც ეუსაძლებელია, ლეკვანეკნთ, ეუნდა ითქვენი სამწერლო ამხასკობის ფეკეზედ ეკ თქვენი გაზეთის ეუმთავრეს ფიზეზეკ.

ადეთ, ინთ რედაქტორო, რა ამეკეფარებს ჩემს ეკეს, რსს მაკრძნობიბენს ზეამოსეკეფეულის მამრთოეფლის ეკეზეს? ადეფლად შეეძლებთ წარმოიდგენთ მეზაფრი ეინმე, ან მეტფრავი, რომელიც მრავალ წელეს ეკნმეფლოსანში მეამრავეკ ეატენეფეფლოთ ამეტანი ადგილ და მიეტფრავს ეიბოეკრეფეულის ცხოფრეის ტაკლდთ ეორის, ეკნ ეფიზე ეკნმიფეული, ხოდა თავის ეკენიერეზედ მეინეეკეფი, როგა ადეკიდ რსმე მიიღეკეკ, სადაც ეკეკეფრობს მოიპოფოს მეკეფროკეა, სეკეი მიიბრეკნოს ეკ სეკეფდ მიხსნს მიეფეკ, სეკრეფ ასეთოეკ ჩემი სეკეის ფეკეზეფრეკეა ამ ეკმეკ. ეი ოფოდ-ეფეეე

[illegible] და სოფეხო ცხოვრება. თუ ზარი დასცემ[illegible] [illegible] ცხოვრებაში, თითქმის სე[illegible] [illegible] ბოლოს კვეთებისაკენ, რომელიც მთ[illegible] [illegible] ,,ეუნებს ან ამხუბებს: სწორედ ბრძო[illegible] [illegible] ,,ეუნებელი ახალგაზრდა, რომელსაც ასა[illegible] [illegible] ,,ეუნებელ ოფლის ოფლის მეზობ[illegible] [illegible] ,,ეუნებელ ოფლის ოფლის ,,ეუნებ[illegible] [illegible] ,,ეუნებელ ოფლის ,,ეუნებ[illegible] [illegible] ,,ეუნებ[illegible] [illegible] ,,ეუნ[illegible] [illegible] ,,ეუ[illegible] [illegible] ,,ეუ[illegible] [illegible] ,,ეუ